

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญ	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
1.4 ขอบเขตของงานวิจัย	3
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
2.1 หนังสืตัว	5
2.2 คอลลาเจน (collagen)	8
2.3 เจลาติน (gelatin)	9
2.4 กระบวนการผลิตเจลาติน	12
2.5 การทดสอบสมบัติของเจลาติน	16
2.6 การใช้ประโยชน์จากเจลาติน	21
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	24

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วัสดุ อุปกรณ์และวิธีการทดลอง	30
3.1 วัตถุประสงค์	30
3.2 เครื่องมือและอุปกรณ์	30
3.3 สารเคมี	31
3.4 วิธีการทดลอง	32
บทที่ 4 ผลการทดลองและวิจารณ์ผลการทดลอง	41
4.1 องค์ประกอบทางเคมีของหนังวัว	41
4.2 การปรับสภาพหนังวัว	42
4.3 สภาวะที่เหมาะสมในการสกัดเจลาติน	45
4.4 สมบัติของเจลาตินที่สกัดได้	54
4.5 ผลของความชื้นสัมพัทธ์ต่อคุณภาพของเจลาตินผง	60
4.6 การศึกษาการประยุกต์ในผลิตภัณฑ์อาหาร	61
บทที่ 5 สรุปผลการทดลองและข้อเสนอแนะ	64
5.1 สรุปผลการทดลอง	64
5.2 ข้อเสนอแนะ	65
เอกสารอ้างอิง	66

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก	75
ภาคผนวก ก ตารางผลการทดลอง	75
ภาคผนวก ข วิธีการวิเคราะห์	78
ภาคผนวก ค ขั้นตอนการผลิตเจลาตินจากหนังวัว	88
ภาคผนวก ง แบบทดสอบทางประสาทสัมผัส	92
ประวัติผู้เขียน	93

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 ปริมาณกรดอะมิโนชนิดต่างๆ ในเจลาตินจากหนังไก่และหนังวัว	12
ตารางที่ 2.2 สมบัติของเจลาตินชนิดเอและชนิดบี	13
ตารางที่ 2.3 สมบัติของเจลาตินในอุตสาหกรรมยาและอาหารตามมาตรฐานอุตสาหกรรม	21
ตารางที่ 3.1 ระดับของปัจจัยในแผนการทดลอง	34
ตารางที่ 3.2 แผนการทดลองเพื่อศึกษาสภาวะการสกัดเจลาตินจากหนังวัว	35
ตารางที่ 3.3 ข้อมูลที่ใช้คัดเลือกสภาวะที่เหมาะสมในการสกัดเจลาตินสกัดได้	36
ตารางที่ 3.4 สารละลายเกลือที่ใช้สำหรับปรับระดับความชื้นสัมพัทธ์ของบรรยากาศ	39
ตารางที่ 4.1 องค์ประกอบทางเคมีของหนังวัวชนิดต่างๆ	41
ตารางที่ 4.2 ค่าจากการทดลองและค่าจากการทำนายของปริมาณผลผลิตและความแข็งแรง เจลของเจลาตินที่สกัดได้	47
ตารางที่ 4.3 ค่าสัมประสิทธิ์และค่าคงที่ของแบบจำลองการสกัดเจลาติน	48
ตารางที่ 4.4 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของแบบจำลองการสกัดเจลาติน	48
ตารางที่ 4.5 การเปรียบเทียบคุณภาพเจลาตินผงในการผลิตจากการทดลองกับค่าที่ได้จาก การทำนายของสภาวะที่เหมาะสม	52
ตารางที่ 4.6 องค์ประกอบทางเคมีของเจลาตินที่สกัดได้และเจลาตินทางการค้า	54
ตารางที่ 4.7 สมบัติทางกายภาพของเจลาตินที่สกัดได้และเจลาตินทางการค้า	56
ตารางที่ 4.8 รูปแบบเนื้อสัมผัสของเจลาตินที่สกัดได้และเจลาตินทางการค้า	58
ตารางที่ 4.9 ปริมาณโลหะหนักของเจลาตินผง	59
ตารางที่ 4.10 สมบัติทางกายภาพของผลิตภัณฑ์เยลลี่จากเจลาตินที่ได้และเจลาตินทางการค้า	62
ตารางที่ 4.11 ผลการทดสอบทางประสาทสัมผัสของผลิตภัณฑ์เยลลี่จากเจลาตินที่สกัดได้ เปรียบเทียบกับผลิตภัณฑ์เยลลี่จากเจลาตินทางการค้า	63

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ ก-1 ปริมาณผลผลิตที่ได้ของเจลาตินหนังวัวปรับสภาพด้วยสารละลายต่างๆ	75
ตารางที่ ก-2 ความแข็งแรงเจลของเจลาตินหนังวัวปรับสภาพด้วยสารละลายต่างๆ	75
ตารางที่ ก-3 ความแข็งแรงเจลของเจลาตินที่สกัดได้ด้วยสารละลายกรดอะซิติกที่ ความเข้มข้นต่างๆ	76
ตารางที่ ก-4 ความขุ่นของเจลาตินที่สกัดได้ผ่านการแช่ถ่านกัมมันต์ที่เวลาต่างๆ	76
ตารางที่ ก-5 ลักษณะซอปชันไอโซเทอร์มของเจลาตินที่สกัดได้	77
ตารางที่ ก-6 ค่าวอเตอร์แอกทิวิตี้ของเจลาตินที่สกัดได้ระหว่างการเก็บรักษา	77

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สารบัญภาพ

	หน้า	
ภาพที่ 2.1	โครงสร้างของหนังสือตัว	6
ภาพที่ 2.2	ขั้นตอนการเตรียมหนังสือก่อนฟอกของโรงงานฟอกหนังสือ	7
ภาพที่ 2.3	โครงสร้างคอลลาเจน	8
ภาพที่ 2.4	โครงสร้างโทรโปคอลลาเจน	9
ภาพที่ 2.5	การเปลี่ยนแปลงจากเส้นใยคอลลาเจนเป็นเจลาติน	10
ภาพที่ 2.6	โครงสร้างทางเคมีของ (ก) ไกลซีน (ข) โพรลีน และ (ค) ไฮดรอกซีโพรลีน	10
ภาพที่ 2.7	โครงสร้างโมเลกุลของเจลาติน	10
ภาพที่ 2.8	รูปแบบการก่อเจล	11
ภาพที่ 2.9	วิธีการวิเคราะห์ SDS-PAGE ด้วยเครื่องแยกสารด้วยไฟฟ้า	20
ภาพที่ 3.1	หนังสือที่ผลิตจากบริษัท ชัยวัฒนา แทนเนอรี่ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) (ก) หนังสือชนิดกาวบี (ข) หนังสือกาวซี (ค) หนังสือกาวดำ	32
ภาพที่ 4.1	ปริมาณผลผลิตของเจลาตินที่สกัดจากหนังสือที่ผ่านการปรับสภาพหนังสือด้วย สารละลาย 1.5% NaOH, 3% NaOH, 1.5% Ca(OH) ₂ และ 3% Ca(OH) ₂	43
ภาพที่ 4.2	ความแข็งแรงเจลของเจลาตินที่สกัดจากหนังสือที่ผ่านการปรับสภาพหนังสือด้วย สารละลาย 1.5% NaOH, 3% NaOH, 1.5% Ca(OH) ₂ และ 3% Ca(OH) ₂	44
ภาพที่ 4.3	ความแข็งแรงของเจลาตินที่สกัดจากหนังสือที่สกัดด้วยสารละลายกรดแอสซิติค ความเข้มข้น 0.05 โมลาร์, 0.10 โมลาร์ และ 0.15 โมลาร์	45
ภาพที่ 4.4	กราฟโครงร่างและกราฟพื้นที่ผิวตอบสนองของปริมาณผลผลิตตามปัจจัย อุณหภูมิและระยะเวลาในการสกัด	49
ภาพที่ 4.5	กราฟโครงร่างและกราฟพื้นที่ผิวตอบสนองของความแข็งแรงเจลตามปัจจัย อุณหภูมิและระยะเวลาในการสกัด	50
ภาพที่ 4.6	ความขุ่นของสารละลายเจลาตินที่ผ่านการแช่ถ่านกัมมันต์ที่เวลาต่างๆ	53

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า	
ภาพที่ 4.7	น้ำหนักโมเลกุลของโปรตีนของ (ก) แล็บโปรตีนมาตรฐาน (ข) เจลาตินทางการค้า และ (ค) เจลาตินที่สกัดได้	59
ภาพที่ 4.8	ลักษณะซอร์ปชันไอโซเทอร์มของเจลาตินผงที่สกัดได้	60
ภาพที่ 4.9	ค่าวอเตอร์แอกทิวิตี้ของเจลาตินผงระหว่างการเก็บรักษา	61
ภาพที่ ข-2	กราฟที่ได้จากการวิเคราะห์ TPA	82
ภาพที่ ค-1	หนังวัวเหลือทิ้งจากบริษัท ชัยวัฒนา แทนเนอรี กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) (ก) หนังวัวชนิดกาวบี (ข) หนังวัวกาวซี (ค) หนังวัวกาวดำ	88
ภาพที่ ค-2	การล้างทำความสะอาดหนังวัวด้วยน้ำสะอาด	88
ภาพที่ ค-3	การตัดแต่งหนังวัวเหลือทิ้งให้ได้ขนาดตามที่ต้องการ	89
ภาพที่ ค-4	การบรรจุและแช่เยือกแข็งที่อุณหภูมิ -18 องศาเซลเซียส	89
ภาพที่ ค-5	การปรับสภาพหนังวัวด้วยสารละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์	89
ภาพที่ ค-6	การสกัดหนังวัวด้วยเครื่องเขย่าแบบควบคุมอุณหภูมิ	90
ภาพที่ ค-7	การทำให้บริสุทธิ์ด้วยการกรอง	90
ภาพที่ ค-8	ทำให้สารละลายเจลาตินแห้งด้วยเครื่องอบลมร้อน	90
ภาพที่ ค-9	เจลาตินแผ่น	91
ภาพที่ ค-10	เจลาตินผง	91